

C Familiarium colloquiorū Formule. in
gratiam iuventutis recognite. et aucte ab
Erasmo Roterodamo.

11

C Ad hec per eundem.

Breuis de copia preceptio

Modus. siue ratio studendi.

Repetende lectionis norma.

Cōtestatio aduersus seditiosas calūnias.

Handwritten text in a cursive script, likely a ledger or account book. The text is written vertically along the right edge of the page, with some characters appearing to be in a different script or dialect. The text is partially obscured by the binding of the book.

C Familiarium colloquiorum Formule. in
gratiam iuventutis recognite. et aucte ab
Erasmio Roterodamo.

11

Ad hec per eundem.

Brevis de copia preceptio

Modus. siue ratio studendi.

Repetende lectionis norma.

Cōtestatio aduersus seditiosas calūnias.

Crasinus Roterdamus Candido
lector, S. D.

M

On me clam est optime lector. alienius esse
sed tñ qñ nō dat⁹ oportunit⁹ locus. paucis
admonendū putauī. Prodiit quidam libell⁹
colloquiozū familiarū quē mihi tribuūt. &
ediscitur a pueris meo noie: vt audio. Qui si maxime
is esset q̄ latine lingue castimoniā doceret. nolim ta-
mē mihi ascribi. quod meum non est. Nūc cum multa
sint admixta q̄ merā barbariem oleant. paucis rem
(vt habet) aperīā. Fateor me quōdā cū essem Lutetie
ante annos plus viginti dictasse nescio quas nugaz:
si qñ lubuisset a cena garrere ad foculū. & discinctū (vt
ait flaccus) nudere. de formulis 2gr⁹is quotidianis.
Rursum de sermonib⁹ cōiualib⁹. Ad hec scripseram
crassissimā paraphrasin in eligātias Laurētij Valle
nec micū. lapidi scripserā verius q̄ homini. quāq̄ hoc
quoq̄ frustra. bīq̄ adeo plumbeū erat ingeniū. vetulū
psitaci. Preterea tantum Copie qualecunq̄ simula-
crum delinierā. Ad hec ceptus erat liber de 2scribēdis
eplis. item alijs aduersus barbaros. quē illius opera
perdidī. Postremo quotidie calamum in familiarib⁹
eplis exercebā. quiduis nugans apud hunc aut illum
amiculū & effuties qualia solem⁹ a poculis inter amis-
culos & congertones alter in alterius sinu effundere.
Omōi nugatū insatiabilis Laueria semp fuit Augus-
tinus Campanus. qui cū mihi tum erat domestica
cōsuetudo menses aliquot. Is hunc libellū. ceu coznū
culam Esopicā. ex his omnibus concinnauit. aut com-
miscuit magis rhapsodus ille farraginē suā. veluti cū
multa iura confundit coquus. additis personis ac ti-
tulis. et quibusdā de suo affectis. ne nullū Cumanus

ille alinus seipm proderet. Neq; enī tam facile est lati
ne vel nugari / q̄ existimāt quidā. Possū adhuc de sin
gulis p̄nunciare. vnde desumpserit ille. Et sunt apud
quos extant adhuc h̄mōi schede, qui fatentur & agnos
cūt me verū dicere. Hīs nemis imposuit quibuldā
crassulis, inscio me. quo nimirū homo tenuis ac fame
licus nōnihil nūmozū abzaderet. Nec est quod me bea
tus Rhenanus / homo cādūsus et amicus : excuset hoc
p̄textu. qđ hūc libellū añ annos biginti scripserim.
An interim accesserit aliqd vel eruditionis vel iudicii.
aliozū facio iudiciū. certe liguā latinā ac bonas / quas
vocāt literas: id t̄p̄is meli⁹ callebā / q̄ nūc. etiam si tū
quoq; infra mediocritatē tenebā ea studia. Jam vt ex
pauis cetera cōijcias lector. Quis vnq̄ dixit. dare sa
lutationē. pro dicere salutē. id quod ille ponit pagina.
a. iij. Rursum pagina. a. vi. Ne in derisum habes.
Rursum eadem. Occupationes tue excusationis lo
cm habent. de suo addidit. Itē. a. vij. Ago tibi gratis
as. q̄ literarū fasciculis nos onerasti. Nō sensit. q̄ pos
cere modū subiunctiū. q̄ nos oneraris. Itē a. viij. Ad
clunes mūdandos. clunes ponit pro diuersa corpozis
parte. Rursus ibidē. Laudo te virū p̄stitisse. q̄s vel
Geta sic loquitur: Sed desino plura. ne lectori sim mo
lestus cū hec sint in p̄imis pagellis. Quāq̄ sunt i his
& alia q̄ mihi non probantur. quozū est illud. Qua va
litudine es p̄ditus. Recte forsitan sic dixerit medic⁹.
si de corpozis crasi p̄contaretur. nō de p̄nti corpozis sta
tu. Admonui. meo sum officio functus. Post hac si q̄s
vltro se fallat. sibi ip̄tet. Hollonio nō iudeo. si qđ hinc
lucellū corrasit. Sed gratias acturus nō sum homini
nisi me alio demeruerit officio. Scio nō esse leuē inui
tiam edere meo nomine quod meum nō est. p̄sertim
A. ij.

me superstitie. Sed quæadmodū Balaā ille nō admo-
dū expauit ad vocem asine loquentis. qđ monstris as-
sueuisset. ita ego. qm̄ ad maiores cōtumelias iam oc-
callui. minus ad hec leuia cōmoueor. Bene vale lector
optime. Louanij. Anno. M. D. xix. kalen. Ia.

Theodozicus Martinus Mostenlis ami-
co lectori S. D.

Quoniam hęcquid oculi mihi datur a nō serijs ne-
gocijs. id totū ad eorū vtilitatē soleo cōferre. qđ
bonarū literarū sacra colūt. ppēdēs quosdā pceptores
in pplexis. ac frigidis grāmatices pceptūculis pue-
rorū etatē absumere. rursus excubi colloquiozū libel-
lum. cuiuscūq; sit. & vndecunq; cōcinnatus. non inuti-
lem. ad parandam facultatē cotidiani sermonis. Atq;
eū quidē nō paucis locis et emendatū. & locupletatum
ne quis existimet nihil esse noui fructus. qđ hanc com-
mendet editionem. In amenitas pceptionū multos
alienat a linguarū cognitione. sine qua cetera mance-
sunt omnes cetera discipline. Loquēdi rō. nō alio pacto
mel⁹ discitur. qđ loquēdo. Hec nunc in mediū damus.
daturi melioza. si senserimus hec cādibis animis acci-
pi. Nulq; enī magis zuenit. qđ in honestis disciplinis.
vt pro se qđq; qđ potest. cōferat in cōe. & (qđ olim in so-
dalitiss cōuiujs fieri cōsueuit) nec asymbolus quisq;
accedat. & qđ quisq; attulerit. boni consulat. Porro. qđ
nec ipsi quisq; adferunt. & ab alijs allata fastidiūt. aut
fortassis iniecta nariū pituita cōspurant. pcul a mus-
sari cōuluio reoz asportandos. vt porcorū cōuiuio dis-
gniozes. Bene vale. & si bonas literas diligas. meam
industriam tuo fauore adiuua. Fauere autem opoz
tet. In Nozys μόνος, & d. E. xxviii. m. d. xix.

Conradi Goclenij in cōmendationē collo-
quioꝝū familiarū Epigramma.

Vīs cito parue puer. vīs absqꝫ laboze latine

Discere. et annoꝝū damna cauere decem:

Infelix rudibus quibus exercere magistris:

Et pateris trepida verbera dura manu.

Ac magno discis morꝫ dediscenda laboze.

Et frustra a sicco pumice poscis aquam.

Linque iter infaultū. medioqꝫ reuertere cursu.

Hoc pꝫstat. tota quam temere ire via.

Hunc ascēse ducem. dabit hic optata libellus.

Hic breuis est cursu meta petenda tuo.

Hunc propera ad riuū. qui melle et nectare manas.

Et dulcis dulci fonte refundit aquas.

Agmine qui placido fluit ex Permessidos vnda.

Ad sacra Musarum quo tibi pandat iter.

Colloquioꝝum familia-
rium Formule.

Collo. Heras.

A. 14.

Colloquiorum

Colloquuntur autem in hoc libello Chri-
stianus. Augustinus poeta. Petrus
puer. Erasmus. Theodoricus.
Hidas. hospites. Mini-
ster. Conuiue.

CSalutandi formula prima. Christianus.

Preceptor. Amice. Pater.

^{a my host fast} mi Doze. ^{a teacher and} Vir ornatissime.

^{a my companion} sodalis iucundissime.

^{a my wife's Roman} candidissime Simon.

^{a my servant} meum delitium.

Dea vita.

^{a my host} meum suauium.

mea lux.

^{a my mistress} Meum decus.

Salus meum mel.

mea voluptas vnica.

meum corculum.

Dea bacchis

muletum mi Christiane.

etiam atq; etiā.

itex atq; itex.

eternum mihi maxime Dulla.

Quantum bis. Plus milles Gerarde.

Plurimū broz.

Formule.

Salus tibi. ^{catolus} Salve regina formosissima: cū catulis te
matre dignis. ^{matr. formos} Salve turpissime nebulo. ¶ Respon.
Salve leuissime ganeo. Ut salutas / ita resalutabere.
Ut salutaris: ita resalutaberis. Saluus sis tu quorū
Nicolae.

Salutare est dicere salutem. Resalutare est salutatio-
nem reddere.

Obuios quos adimus colloquendi gratia / cenantes /
osculantes / singultientes / sternutantes / tussientes sa-
lutamus. nosq; tum illi resalutāt. In ructu crepitūue
salutare: hominis est plus satis vrbani.

¶ Absentib; hoc pacto salutē: aut mādamus
aut precamur formula secunda.

Christianū plurimū saluere iubeo. Christianū suū
plurima salute impartit Erasmus.

Arnoldū meū mea causa fac diligentissime salutes.

¶ Patri q̄ potes ^{ex te} officiosissime ex me salutem dīcīto.

Christiano bene esse ^{connet} cupio. Christiano vt bene sit pres-
cor. Augustinus tuus te plurimum saluere iussit.

Gerardus me tibi suo noīe salutem dicere precepit.

Colloquiorum.

Ab Erasmo iussus sum te magnopere salutare. Des
tibi salutē comprecātur. Salutat te Petrus Egidius
Henricū meis verbis saluta diligenter. Jacob⁹ multā
salutē tibi ascribi iussit. M. T. C. Cyroni suo S. D.
Preceptorem meū fac meo noīe salutes. Salutabis
ex me patrē tuū virum integerrimum. ^{ho pēd}Adriano fac
mea causa salutem nuncios ^{+ totū diligens}diligentissime. Salutato
hoies quotquot de me te percōtabūtur. Uxorule dul
cissime. suauissimisq; liberis. oīa leta. fausta q; pprecor.
¶ Annuentis formula.

betno
gratia Aug. faciam equidem ac lubēs. Curabo. Curabitur.
dist. 12 Haud negligam. Habebo cure. Haud pretermittam.
resp. int. fac qd pēt Uolēs faciam. Nihil eque libens fecero. Curabo dili
genter. fiet. Cure erit. Ita faciam. Factum puta.
¶ Alia salutandi formula.

Licebit iterim honoris gratia mutare salutandi formā
hoc modo. qū receptū est. ut honoris gratia barbare
loquamur.

Salua sit tua	Prestantia.	Beatitudo.
	maiestas	sanctitas.
	clementia	cellitudo
	excellētia.	amplitudo.
	sublimitas.	

Formule

De valetudinis for.

Christianus. ^{comodo} Ut vales optime Augustine. ^{bono} Qui vales?

Duo pacto tecum agitur: Ut habes? Respon.

Aug. Recte. ^{bono} bñ vales. ^{bono} belle. ^{bono} pbelle. ^{bono} bellissime. feliciter.

Optime. pulchre. feliciter. haud male quidē vales.

bene habeo. ^{non} Sin minus recte vales. ^{bono} caue dicas bul-

gato mox. taliter qualiter. que culinaria est elegātia.

haud oratoria. sed sic responde. Equidem utrumq; vas

leo. Ut licet. ^{bono} De dixerit quidē vales. Ut possum. quā

do ut volumus non licet. Ut soleo. Ita ut superis vls

sum est. Non optime ^{recte} sane. ^{bono} Plane infelicitur. Non ad-

modum ex sententia.

Alia de valetudine rogandi formula.

Augu. Et tu qua valetudine es? Ecquid valuisti vlsq;

Utrum tu Christiane. satin recte vales? Qua valetu-

dine es praeditus? sic forte recte dixeris. si de perpetua

corporeis temperatura percontaris. nō de presenti corp-

poris affectione.

Respon. Christianus. ^{bono} Fausta. incolumi valetudine. felici-

prospera. bona. optima. basilica. athletica. pācratica.

Collo. Heral.

B.i.

quietem intermiscere. Nunq̃ studendi laborem inter-
mittis. Nichil tibi parcis. Continue studes. Cōtinēter
affixus es libris. Chartis immorieris. Non sic vilius
Cantherius alligatus pistrino. vt tu libris affides.

Rides me. For.

Chyl. Nūc tu plane rides me. Derides me. Ludis ne
runt me? habes me risu. Jocas me? Pro delecta-
mento me habes. Ludibrio sum tibi. Illudis mihi. et
illudis me. pro rides me.

Rem ipsam dico. For.

Aug. Minime rideo. sed id q̃ res est dico. Nō rideo
quidem. immo rem ipsam dico. Verbo loquor. Ex animo
dico. Ex animi sententia loquor. Haud ita me deus
amet loco.

Cur non visis nos? For.

Christia. Quid cause est. q̃ tam p̃sentes nos nō visis?
Quid accidit. quod iudici ad nos nō accesseris? Quid si
bi vult quod post tantū dierū nos nō inueneris? Cur tā
rarciter nos visis?

Nō licuit. For.

Aug. Non licuit per occupationes. Nō licuit per ocu-
los. quidem. at non licuit mihi p̃ntia negotia. Nō
sunt mea negotia. vt te aliqui visam. Occupationes

Formula.

intus voca. non me. Ita sum occupatus. ut nunq̃ fue-
rim occupatio. Tot me res distinent. ut nihil fuerit
ocis. Occupatio fui. q̃ ut potuerim. Negociis multis
impeditus venire non potui. Non licuit per valetudinē
ne. Non licuit per tempestatem. Quo minus te viserim
obstitit tempestas. Tempestas utriusq̃ respectu utriusq̃
inuidit. Chi. Accipio excusationē. at ea lege. ne sepe
utaris. Excusationē tuam accipio.

Habeo te excusatū. an latine dicatur. nondū mihi quis
demonstret. etiam si in carmine usus est. Partialis. id
q̃ indicauit hic adprime clatus D. Nicolaus de Bur-
gondia. p̃p̃ositus collegij diui Petri apud Altratas
lectinos. ne quem interim sua laude fraudemus.

Agogratias q̃ literas ad me dederis. for.

Aug. Gratū mihi fecisti. q̃ aliquoties ad me scripse-
ris. Habeo gratiā. q̃ ad me crebri⁹ scripsisti. Amo te
q̃ interdū ad me literas dare nō dedignat⁹ es. Habeo
gratiā q̃ crebris literis me viseris. Ago tibi gratias.
q̃ literarū saltatilis nos oneraris. Maxima tibi a m.
habetur gratia. qui nos aliquādo literis lacessiuor

Collo. Eras.

B. iii.

Colloquiorum.

Pro tuis ad me literis scio quantopere tibi debeam.

¶ Noua rogandi. For.

Chyi. Nihil ne nouarū rerū e patria affertur? Nihil
nouū de nostratibus accepisti? Quid nouū? Que noua
fers? Num quid nouū fertur? Num que res noue e pa-
tria nūciantur.

¶ Responſoria.

Aug. Nouū quidē pmultū. at nihil verū. Nouarū qui-
dem rerum satis. at nihil cōpertū. Noua pmulta. ac ex-
plorati nihil. Non parum nouū. at verū non multū. Ni-
hil affertur nouū. Rumores adfero. quib⁹ vel tota plau-
stra oneres. sed bulgo lactatos. Vix cēſū baiuli Egy-
pti⁹ portent. quantū ego tibi adfero rerū nouarū. No-
uarū rerū nihil proꝛsus accepi. Certū nihil. nouū nōnū-
hil. Rumores afferuntur permultū. sed dubij. plurima
est fama. at rerū nihil. firmū nihil.

¶ An accepisti literas. For.

Chyi. Nihil ne literarū accepisti? Nūc illas e patria re-
cepisti literas? Nulle tibi sunt redditae littere? Nūc quid
ſcriptoꝝ accepisti? Num quas accepisti epistolae?

¶ Responſoria.

formule.

Aug. Literarū nihil accepi. Equidē pecunias q̄ lites
rās malim. Argentū accipere malim q̄ ep̄las. Num
mos recipere malim q̄ ep̄stolia. ¶ Credo. for.

Chy. Facile credo. Haud difficile creditu est. Credi
istud placile p̄t. Istud tibi quis non credat: Admodū
incredul⁹ fuerit. qui hoc tibi nō credat. Et utrūq; ma
lim q̄ neutrum. ¶ Ad quid literę vacuę. for.

Aug. Quorūsum spectāt literę sine pecunia: Ad qd tās
dem inanes ducūt literę: Quorūsum balēt. ad qd cōfe
runt. faciunt literę vacuę. Cui grate. cui acceptę literę
sine numis. Quid emolumētī adferunt literę inanes.

¶ Responsoria. Utilitatis. for.

Chy. Podici tergendo b̄tles. Scombris obuoluēdis
idoneę. Conducūt natibus tergendis. Sibus nescis
rarū. ad an̄si expurgandum valent. Ad nates tergens
das. Ad posticum purgandum. Augu. Equidē nos
ui quendam cuius lingua malim ad hoc abuti. Chy. Et
ego noui cuius lingua nihilo tutius sit abstergi. q̄
aconiti folijs. Augu. Iste igitur dignus est. qui Aco
nitum edat ardeleo.

Colloquiorum.

¶ Ut valent amici. *For.*

Quid valeat ne amicum. **Quid** vroz agit tua. **Respō.**
Chri. Recte eam apud matrē reliqui. et quidem pres
gnantem. **¶ Bene esse precoz.** *For.*

Augu. Bene et tibi. et illi vertat. tibi quod pater. illi
quod mater futura sit. Illi deus. Ut utriq; vestrum
faustum. felixq; sit. precoz. opto. **Queso.** oro superos
omnes. ut incolumis prole vobis dignā pariat. & pul
chra faciat te prole parentē. **Laudo** te. qd virū te preli
teris. **Gaudeo.** te virū praestitisse. **Gallū** te esse declara
rasti. **Imo Gallū** te nō esse declarasti. **Ibi.** Virū te ius
dico. **¶ Responsoz.**

Chri. **Augustine** facis tuo more. **Age** age. est tibi ius
apud me loquendi quē volest. **Audito** te patriam nuper
revisisse. **Aug.** Sic est factum. Nam diutiuscule iam
abfueram. non ferebam tam diuturnū patrie desyder
rium. Non poteram a parentū aspectu abesse diutius.
Torquebat me diutīnū amicorū desyderiū. **Chri.** **Die**
fecisti. **Pius** es. q̄ ista cogites. **Ducimur** enī oēs admi
rabili quodā amore ci⁹ regionis q̄ nos aluit atq; edidit

Formule.

Et nescio, quia natale solū dulcedine cūctos ducit. & im-
memores non sinit esse sui. Dic quonā in loco illic offe-
disti omnia?

Aug. Nihil non noui. Putata omnia. Nouata oīa.
Dīa noua. Uide q̄ repēte tps res mutet humanas.
Uq̄ dū decētiū abfuerā. & nō secus dīa admirabar. q̄
Epimenides somniatorū princeps. hīc tandē experge-
factus. Chri. Quissas fac has nugas. quenā est fabula
istarū Angu. Dicam equidē si vacat.

Chri. Nihil fuerit iucundius. Augu. Sellam igitur
hīnc cū puluino mihi pont iube. Chri. Recte admones
nam sedens cōmodius mentieris. Aug. Fabulantur
Historici de Epimenide quodam Cretensi. qui deam-
bulandi gratia. solus egressus. cū i quadā spelunca ob-
dormisset. quadraginta septem perpetuos annos som-
nū continuasse dicitur. Chri. Quid narras? In-
credibile dictu. Nō verisimile dicis. Somnū narras.
Non sit mihi simile de te. Quid tandem theologū tot
annos somnasse teris.

Responsozia.

Colloquiorum

Aug. Quid aliud q̄ que postea prodidit Scotus: vel
 potius scitallia oia. Sed bene cum Epimenides actū
 est. qui vel tandē ad se redierit. Multi Parisius theolo
 gi nunq̄ expergiscuntur. Chri. Imo non illi solū. Es
 age. facis ut posta dignum est. perge vero mentiri.
 Aug. Epimenides igitur somno solutus e spelūca pro
 dit. circūspicit. mutata videt oia. syluas. ripas. flumi
 na. arbores. agros. breuiter nihil nō nouū. Accedit ad
 h̄bem. percontatur. manet illic aliquādiu. neq̄ nouit
 quenq̄. neq̄ a quopiā agnitos est. Deniq̄ de se quoq̄
 dubitās. num idem esset. qui fuerat olim. Nec miror
 hoc Epimenidi post tātū annorū euenisse. qm̄ m̄b̄ridē
 p̄p̄modū euenerit. q̄ pauculos annos abfuisse. Ulyss
 sem vn⁹ canis agnouit. me nec feles. nec canis. nec si
 mius. Chri. Quid uterq̄ parens. uiuunt ne? Aug. Vi
 uunt ambo. & valent utrunq̄. senio. morbo. curis. des
 m̄q̄ belloꝝ calamitate & sc̄cti. Chri. Cynabis hodie do
 mi? Augu. Foris cenaturus sum. Foris cenandum
 est mihi. Chyristianus. Apud quem? Augusti.
 Apud locerum meum. apud generum meum. apud

Formule.

nurum meam. apud affinem meum. Affines dicuntur
qui non sanguinis. sed matrimonij cōiunctione copu-
lati sunt. Christianus. Que sunt igitur blitata voca-
bula affinitatum? ¶ Nomina affinitatum.

Aug. Maritus et broꝝ nota sunt.

Socer broꝝis mee pater. est mihi.

Gener fille mee maritus.

Socrus broꝝis mee mater.

Surus filij mei broꝝ.

Leuit mariti frater.

Leuit dicitur ab broꝝe. ut Helena Hectorē leuitā vo-
cat. q̄ esset nupta Parisi.

Fratria fratris mei broꝝ.

Glos mariti soror.

Utricus matris mee maritus.

Souerca patris mei broꝝ.

Prinignus broꝝis aut mariti filius.

Prinigna filia alterutrius.

Riualis qui amat eandem.

Pellez que amat eundem.

Colloquiorum

Cras prandeas. *foz.*

Chri. Ago gratias. Laudo te. Cras igitur te ad cenā
voco. Cras ergo ut tecū cenes oro. Cras igitur tecū
ut prandeas: oro. Cras igitur te mihi conuiuā volo.

Timeo ne non possim. *foz.*

Aug. At vereor ne nō licebit. Ut possim metuo. Ue-
niam si quidem licebit. At metuo ne non queam.

Quare. *foz.*

Chri. Cur nō licebit? Qui sic? Quid ita. Quamobrem?
Quo pacto? Quid cause? Quid obstat. quo minus pos-
tuēris? **D**omi nūc esse oportet. *foz.*

Aug. Cū quidē mihi domi manendū est. Ut domi no-
cte sim. necesse est. Cū certe foris esse non licebit. Cras
quoq; mihi ire foras liberū nō erit. A prandeo abesse
mihi integrum non erit. Aliquot ipse conuiuias eo die
opperio. Aliquot amicali constituere ea nocte domi
nostre cenare. Ipsi mihi conuiue sunt ea nocte tractā-
di. alioqui lubens uenirem. Si id esset. haud grana-
tīm facerem. Quod nūc esset. haud me tibi distatim
preberem. Apud neminem libentius cenarim.

Formule.

si modo esset integrū. **Christia.** Vel perēdie apud me oportet. Saltem perendino die ad cenā venias necesse est.

Non possum promittere. For.

Augu. Nō possum polliceri. Affirmare illud tibi non possum. Promittere certo nequeo. Veniam ubi vtrique nostrū videbitur cōmodissimū.

Diem dicere debes. For.

Chri. Diem igitur mihi cōstituas. prestituas. prescribas. cōdicas volo. ad quē mecum sis cenaturus. Diem igitur assignes oportet. Diem igitur promittas. necesse est.

Nolo te prescire. For.

Augustinus. Prescium te esse nolim. Prescire te nolo. De improuiso te opprimam. Inopinato te opprimam. Te nec opinantem oppressero. Te nū hū suspicantē oppressurus sum. Non expectatus adfuero. Adoriar te nec opinantē. Prescire volo. **For.**

Chri. Biduū prescire volo. Biduū prescius esse cupio. Premoneto biduo priusq̃ venias. fac me biduo ante certiorē.

Tuo malo optas hoc. For.

Augu. Equidē tuo detrimento. Tu opte quidem malo. In dānū tuū illud optas. In cōmodo illud p̃caris tuo.

Colloquiorum.

Chri. Quid ita: Dñāobz: Aug. Ego instructus accedam, Ego munit⁹ veniā. Aggrediar te paratus. Instructus multa fame accedā. tu vīde vt bulturē expleueris. Parabo ventrē. ac dentes exaciā. tu vīde quib⁹ modis lupū exatures. Chri. Age. ad hoc certamen te puoco. Age fac pro viribus. p virili. si quid potes maxime.

¶ Ea lege promitto. For.

Aug. Veniā quidē. at hac lege. vt tu postriedie viciſſim apud me cenes. faciā eo quidē pacto. vt tu deinde mihi quoz ſis cōiuiua. Ea lege cenā condico. vt tu rursus mihi ſis conuiua. Spondeo futuram. Recipio tibi facturū me. Do fidem futurū his quidē legib⁹. vt tu me cum postriedie prandeas. Chri. Age fiat. Esto. Sit ita vt bis. Si iubes faciā. Poui galloz magnificētiam. non bis gratis apud me cenare. niſi vices retuleris. Ceterum ego te detineo alio fortaſſe iturum.

Aug. Imo ego te optinoz. Sed cras latius. & familiarius confabulabimur. Verū crastino die plura nugas bimur. Interim fac baleas. Interim fac bñ baleas.

¶ Duo is. For.

Formula.

Chri. Quo tu nunc abis? Quo tu nunc properas? Quo tu tam celeri gradu tendis? Quoniam te confers.

ECo domum. For.

Aug. Domū me recipio. Domū reuerto. Domū re-
peto. Domū me conféro. Viso quid domi agatur. Ac-
cesso medicum. Rūs hīnc concedo. Constitui ad hāc ho-
ram cū viro quodam grauissimo colloqui. Statui hac
hora verba facere cum viro grauissimo.

Christianus. Quoniam? **Aug.** Curione multiloquo.

Chri. Opto igitur tibi bolani cerebrum. Quanam ita-
tus es? Qua ibis? **Aug.** Hac ad sinistram. hac. illac.
per forum. **Chri.** Comitabor igitur te. Affectabor ac de-
ducam te ad diuerticulum vsq. **Aug.** Quid opus est
te circumagi. **Christianus.** Hoc dispendiū mihi com-
pendiū esse duco. nī mihi colloquium hoc inuides.

Aug. Hic te superis commendo. Nolo te longius co-
mitem. Ulterius nolo me comiteris. **Chri.** Perge igitur
comite bona fortuna.

ECommendādi. For.

Chri. Tu me curioni magnopere commendato. fac

Colloquiorum.

me Curioni q̄comendatissimum facias.

Uide ne paucis me commendes multiloquo. Ne Curioni commendatū q̄diligentissime curato. Jube ut me sibi cōmendatissimū habeat. Ego me illi per te cōmendatū facio. Ne tibi etiam atq; etiam commēdo. Ne tue humanitati q̄possum diligentissime cōmēdo. Recommando aulicis pro h̄banitate rustica relinquito. Uide ne pauca cum multiloquo loquaris.

Aug. Sed tu desine. ne me delassatum illi tradas integro. Vni Curioni sufficere. duob⁹ qui par esse quēq;

Chri. Tua comitas facit. ut auelli non possim. Aug. Lucinie ingenitū facit. ut nō possit garriendi finē facere. nisi rauefcat.

Obsequij. For.

Chri. Vis me tibi morē gerere? Vis me tibi obsequi? Vis tibi obsecūdē? Te igitur imitari me iubes? Quādoquidē ita vis. faciam libentissime. Sed priusq; abeas. queso te. ne graueris me docere. quo pacto est his. in culpa. in mora. in causa. utendū. Aug. Opinor tibi obseruatū apud auctores. quib⁹ modis soliti sint his uti. Chri. Quin tu potius id aperi. qui soleas elegans

Formule.

tiam studioſiſſim⁹ eſſe. Quare age voce obſecro. **De ſere amabo.**

In culpa. in cauſa. in mora.

Aug. Posſe gerendus eſt tibi. Nō eſt culpa in me. Nō eſt culpa in te. Mora eſt in te. In te cauſa eſt grammaticè quidem h̄. at multo latini⁹.

In culpa.

Non ſum in culpa. Culpa nō ſi; mira. haco culpa. Nō nihil proficiſ tua deſidia in cauſa fuit. non p̄ceptor. non pater tu⁹. In culpa dēs eſtis. vtriq; i culpa eſtis. vtriq; culpādi eſtis. Imbo accuſandi eſtis. Imbo in culpa eſtis. Incidiſti in morbo tuo ipſius vitio.

In cauſa.

Duo minus ad te ſcripſerim. morbus in cauſa fuit. Nō rari⁹ ad te ſcripſi. mea negocia in cauſa fuerūt. non negligētia. Quid in cauſa fuit? Quid cauſe fuit? Ego non ſum in cauſa. Nō nullas a me literas acceperis. tabellari⁹ in cauſa fuit. Nō tam macilentus es amor. non ſtudium in cauſa eſt. Hoc eſt in cauſa.

In mora.

Nō ero vobis in mora. Quidam vobis in mora fuit. Tu nobis in mora fuiſti. Tu ſemper in mora es. Quid
Collo. Eraſ. C. i.

Colloquiorum

fortioratus est. Quis terentioratus est. Ad eundem mo-
 dum dicitur. In viriditate. In fine esse. Habes quod
 petebas. tuum est memorie insculpere. Remitti sis in
 moris. Vale mi Christiane. Chri. Vale in crastinum
 tuum Augustine. Salve multum tunc dicitur. Au-
 gustine. Augu. Salve tantundem mi humanissi-
 me Christiane. Felix sit tibi huius diei exitus. Prospice
 si tibi est dies. Candidus tibi lux est. Hic dies huius
 anni princeps. crebroq. recutrat. semper seipso rante-
 dio. Chri. Omen accipio. tibi quod mihi precaris.
 cum multo fenore te prece. Aug. Quid tandem agitur.
 Chri. Suaviter. ut nantes nos te sunt. Et cupio oia
 que vis. Augu. Merito te amo. Imo te. Amandus
 es. Benigne dicit. Habet gratiam. Chri. Augu. non
 Chri. At ego non tibi succeseo. At ego tibi subitaco-
 cor. Uerū ego tibi signi subitatus. Atqui ego sum in te
 stomachosior. Atqui non tibi est. vel habeo. quod tibi suc-
 censeam. quod tecum exposuisti. In quo tuos pristinos
 mores desideras. Chri. Quia causa. Augu.

Formule.

Aug. Quidnam est istud obsecro: Quid ita? Quā ob
rem tandē oro: Quid admisi sceleris: Quid comeru:
Dumereo: huius quē adiūgo beneficio, punire: lau
dem aut prēmium. punire: mala aut crucem dicitur,
illud in bonam, hoc in malam partem sumitur.

Quia non curas me, **Chri.** Nā nulla me tibi cura sit. Nōnihil nos respici
as. Quod tam raro nos reuistas. Quod nihil nos su
res. Quod me plane negligis. Quod nostri curam bi
deris abieciſſe.

Responsoria.

Aug. At nihil est cause cur succenseas. At qui preter
meritū meum. At immerito succenses. Succenses
immeriti. preter causam etiam facis. Prois cui mea
culpa accidit, quē te raro uisam. Da his huius occupa
tionibus meis, quas mihi nō licet toties, quoties cu
pio te reuiscere. **Chri.** Ita demū tibi ignoscā. si hodie
apud me cenes. Et conditione purgatus, mihi eris, si
hospiti ad cenā uenias. Aug. Haud iniquas pacis le
ges prescribis Christiane, quare haud inquit? faciam.

C. ii.

Colloquiorum.

Equidem faciam volens. Haud grauate fecero. Illud quidem fecero perscruter. Nichil hac re fecero libentius. Animo faciam lubet. *Chy.* Laudo tuam facilitatem. et in hac re. et in ceteris omnibus. *Aug.* Sic soleo amicis obsequi prefectum non iniqua petentibus. Ridiculus. an tu me recusaturus putabas oblatum. quod vitro etiam erat rogandus.

Caeleselleris me. *Foz.*

Chy. Age. ac caue ne me deluseris. Caue fallas. Caue ipem frustra foueam. Caue luseris. ne frustreris expectante. *Aug.* Nichil opus iureiurando. In ceteris talibus time perfidia. hac in re non fallam. Sed heus tu. caue quicquid paraueris praeter quotidiana. mea causa dies festos nolo. Dies tui conuiuium minime edacum. bibacum multo minus. Possit enim me conuiuium non malitiosum. sed totum pharisi. *Chy.* Curabitur diligenter. Ego te pythagorica cena excipiam. aut fortasse frugum. *Aug.* Imo Pythagorica. si me delectare uoles. *Chy.* Placet. siue de moneas. Tu uide omnes curas tuas. ac rugas etiam istas domi relinquant. Huc praeter mugas. et illius nihil adferas. Et ut inquit Iuuenalis.

Formule.

Protinus ante meū quicquid dolet exue limen. Augu.
 Quid literas merū venire nobis: Opulas meas merū
 adducam, nisi quid aliter censes. Chri. Tetrucas mu-
 sas bna cū negocijs domi concludas. Blādas Came-
 ras omnes. Deinde sales tuos. Dictoria. scommata. sa-
 cetias. Veneres. gratias. Lepores. ridicula omnia terti
 adducito. Aug. Ita fiet. Ex porrigemus frontē. Vel
 los homunculōs agemus. Ridebimus affatim. Cura-
 bimus cultem. Indubigebimus genio. Genialiter cena-
 bimus. Epicureos agemus. Bonū vultū faciemus. &
 erimus boni socij. fratru elegantie sumus. Quid si bnā
 aut alterā vmbra adduxero: Chri. Licet. modo ne ni-
 gras vmbrias adduxeris: Au. Quid si. R. adduxero:
 Chri. Scotiā illumi. Augu. Imo Scotum si lubet.
 Chri. Age admittetur. modo domi relinquat gry-
 phos sophisticos. mateologias. syrophantias. superci-
 lium. vitulicitias. risum Sardoniu. Thralonicas. phi-
 laucia. Aug. Citius caudam reliquerit. Chri. At quo
 nunc properas: Aug. Ad generū meū. Chri. Quid il-
 luc: Quid eo: Quid illo: Augu. Audis. nescio quid tur
 C. 11.

be inter eos natum. ut redigam eos in gratiā. ut redi-
 cam in concordia: ut pacem inter eos cōponā. Chri.
 Benigne facis. quāquā nihil te opus esse arbitror. Nā
 ipsi inter se meli? hoc bellū cōposuerint. Aug. Fortas-
 se & inducis indicto sunt. Doctū de pacis legibus age-
 tur. Sed nunquid aliud pax his? Chri. Vocabo te per
 pueram meū. Aug. Ubi vides. Domi ero. Bene vale.
 bene sit tibi. Chri. Fac huc ad quintā horā ad sis. Deus
 Petre accerte ad cenā Augustinum. q̄ mihi hodie. ut
 scis. cenā cōdixit. Duce Petrus. Co. Salve poeta. Ce-
 na iamdudū parata est. te herus expectat domi. hū po-
 les accedas. Aug. Venio. Salve nū Christiane. Chri.
 bene factū qđ venisti. Gaudet te aduenisse. Gratulor
 aduentui tuo. Pondum quintā sonnit. credo. Duce.
 Imo iamdudū p̄terita est. Haud lōge sexta adest. In-
 stat hora sexta. Vox sextā audies. Aug. Pariter fort-
 an. post quintā venieris. ne ne. in hūc post cenā. Nam
 post festū venire miserū est. De quo sum tot apparatū.
 Quosum tot epule? Nū me lupū existimas? Nū tibi
 lupus videor? Num me bulicū pūas? Haud ita cō-

non potest. Longe aliter pollicetur. Chri. Hic inquit
sicut ipse commendat a comensatione uenerat tunc quibus
re uigas inquit. Quia hoc nulla faciamus. Laque
mus. ac de cibus banus. Deus tu gaudet. ministra aqua.
quid cessas. Laua Augustine. Aug. Laua te pro
Chri. Hoc alio perpetuo illotus cenare mallem. Au.
Ridiculus. non honoratior. sed turpior ante alios laque
quid est. A maioribus ut in introitu. Chri. Tu es ho
banus plus satis. Es uenator. quod facis. quod par est.
Quo sum attingit illam banitas. Interim. cena corru
pitur. Aug. Etiam nunc nunc ac ante lautius curemus.
Sed nunc nunc Epicurei. Nihil nobis cum fronte Stoica.
Valeat cure. Chri. Quia sunt isti Stoici atque Epicu
rei Augustine. Au. Stoici philosophorum quodnam gen
est triste. seuerum. ieiunium. quod homines summum bonum. honesto
nescio quo metuntur. Epicurei his longe diuersi. feli
citate homines voluptate terminant. Chri. Tu igitur cuius
es timide. Stoic? an Epicure? Aug. remone laudo. at
Epicuri diu. Chri. De tu loco dicis Augustine. id se
tio facit hoc die non pauci cucullati. Aug. Imo isti ut

Colloquiorum

Vocos superant luxu. Chri. Deus Idem huc.
 Cui munere fungere. consecra cenā. Advers. Quicquid
 appositum est. & quicquid apponitur feli. ac sacrum
 esse iubeat is. qui sua beniguitate pascit universa.
 Euius. Amen.
 Habetis consecrationē poeticam. ac vobis dignā. Chri.
 Appone epulas. Quid cūctamur hunc caput decer-
 pere. Quid trepidamus hunc gallum lacerare. Aug.
 Ego Herculem p̄stabo. ac belluam hāc conficiā. Utrū
 manus de ala. an de poplitibus. Chri. Utrū his. nihil
 mea refert. Aug. In hoc genere alij prime partes tri-
 buuntur. in ceteris poplices lautiores putat vulgus.
 Chri. Tu multū laboris mea causa capis. Tu pmul-
 tum laborem mea causa sumis. Quid si ego vicissim
 tibi de his clunibus ministrē. Aug. Non amo. Chri.
 Et nihil lautius. Aug. Tu igitur tuos clunes istis clu-
 nibus pascē. Tu igitur istas delicias habē. Chri. Tu
 omnib⁹ ministras. ipse nihil edis. Ego tibi hanc alam
 ministrabo. at ea lege. ut dimidium mihi restituas.
 Aug. Ita ne agitur. Et istud est tibi ministrare. non

^{formale uoluntate}
monet liberalius bibendum. ^{et de hanc et de hanc} **Ch.** attigisti. ^{19. 1. 2. 4. 11} **Aug.** ^{19. 1. 2. 4. 11} Et acu tetigisti. Recte iudicas. **Scopu** attigisti.

^{for secundum calices} Nam secundum calices. qui in nō serere dilectum: **Ch.**
^{per doctrine in quibus} Per doctrine in quibus **Augustine.** ut omnia. Sed qui in
^{monem binarium} monem binarium. & in mentionē incidimus **vinorum.**
^{libet interrogare} libet interrogare. quonā consilio veteres illi **Baccho**
^{que vinum auctore} que vinum auctore tibi dicitur polebāt. portatū deū dixerint.

Aug. Quæstio. ita me **Bacchus** amet. poculis digna.
^{verū quoniam} verū quoniam tue questiones spectant satis intelligo.

Ch. ^{Quæstionem} Quæstionem amabo: **Aug.** Astute de vino disputa
^{honem ingris} honem ingris. **Gallica** astutia. quā didicisse **Parilius**
^{te suspicio} te suspicio. Abi dicit te iudico. nō frustra in tanta ichos

^{la tentatus es} la tentatus es. **Ch.** ^{Scriptio} Scriptio tua dicta. referam parla
^{commata} commata. obferre commodū. Sed ad rem. **Aug.** Dissol
^{ita ubi bibere} ita ubi bibere. Si quis ab huiusmodi fuerit sic palato de

^{questione vinosa} questione vinosa disputare. Prebibo tibi **Ch.** ^{Christiane} Christiane.

^{Proprium} Proprium est hunc septimum vinum formum. **Ch.** ^{Alia} Alia
^{pluabs te libenter} pluabs te libenter. **Sic saluti.** Prosit. **Augustinus.**
^{Amacangor} Amacangor. de me nullum facias. Ego meo more
^{preposere faciam} preposere faciam. **Quod** **Baccho** pueritie est

Colloquium

figiem tribuerunt. id habet mysticū: quod binum po-
 tum curas & sollicitudines animis nostris eximit. hī
 laetatione quando inducit. Quare scribitur quod qd ipis
 fuerit cum quando reddere videtur. tunc et hīdarioses
 facit. et formosiores. Ad quod Horatius cū multis in
 locis. tum precipue hīs versibus. aperte testatur.
 Ad mare cum veni. generosum & lenē requiro.
 Quod curas abigat. quod cū spe diuite manet.
 In venas. antinūq. meū. quod verba ministrat.
 Quod me Lucane iuuenem cōmendet amica.
 Nam quod huic poetā dicantur deū. id significatum
 voluisse suscipi. quod vinum et ingenium exaltat. et
 laetitia ministrat. que duo p̄bere sunt spiritus. ha-
 bes qd querēbas. Chy. Nam hūc aduoc. verisimile
 dici ab hōie poetā. dignus es qui hības gēma. Deū
 puer tolle hanc p̄mā. atq. appone cetera. Aug. Que-
 cum habes admodū iurbarū. Chy. Quid breuius ne-
 quissimus. Augustinus. Cur non instituis alio pacto
 Chy. Difficile est eandem venulū lozū alitercere. Diffi-
 cilissimum est veteratores mutare mores. Ceterū es

Formule.

nīs non facile assuecit loro.

Si cognoscere quid te oblectet, tibi seruire. For.

Aug. Decerperem tibi quippiam: si palatū tuū tenes

re. Ministrare tibi, si gula tua mihi satis cognita esset.

Apponere tibi, si quid potui, mihi iuuaret. Scire. Equidē

tantundē palato sepe, quantū animo sapio. Chri. Pas-

latū habes eruditissimū. Nihil tuo palato doctius, co-

te quoq; miseriorē puto. De cui? singulari peritiā tes-

tatur Sartyicus. Olitea callebat primo deprendere

mozū. Et semel aspecti dicebat littus echini.

Aug. Et tu mihi chrystiane, vt par pari referā, ipsum

audiuisse Epicurū, aut in schola Catiana institutū vis-

deris. Quid enī tua gula aut sapientius, aut fastidio-

sius? Chri. Si oratoriā eque artē, vt culinariā callerē

nec Cicero ipse me vinceret. Equidē si alterutra carē-

dum esset, culinariam, q̃ rhetoricā malle. Aug. Nō

solide eā partē selegisti, grauitor, acute, bereq; iudi-

cas. Quid enī oratorū confert loquacitas: nisi qd au-

res ociosas inani voluptate demulcet. Culinaria tum

palatū, tū ventrē, tum totū hoīem, quācus est, pascit.

Collo. Eras.

D. liij.

Colloquiorum.

ac reficit. Cōcedat laurea lingue. Inquit Cicero. at
 vtraq; concedat Culine. Nunq; mihi Stoici illi ma-
 gnopete placuerūt. qui oīa ad suū. nescio qđ honestū
 referentes. cutis ac palati nullā rationē habendā pu-
 tant. Dicit nō pōt quanto Diogene sapientior Aristip-
 pus mihi fuisse videtur. Ego Stoicos cū suis ieiunijs
 contemno. Epicurū magis laudo. ac probō. q̃ Diogen-
 nem illū Cynicū. qui olerib; incortis. ac simplici aqua
 victitabat. Quare nihil miror. si Alexander rex fortu-
 natissimus se Alexandrū q̃ Diogenē esse maluit. Nec
 ego sane homuncio cū Diogene meā philosophiā com-
 mutare. fortassis et Catiū tuū facere recularet. Ne-
 lius nostri tps Theologi sentiunt. qui contenti Stoi-
 corū more disputare. viuendo ipm etiā Epicurū vni-
 cunt. At ego quidē rem in primis preclarā philosophis
 am puto. Summū philosophari nō laudo. Est enī res
 perq; ieiuna. sterilis. atq; tristis. Vbi in calamitatem
 aut egritudine incidi. tum deinum ad philosophiam
 tanq; medicam confugio. Vbi cōualui. rursum illi va-
 le renuncio.

Formule.

Christianus. Tuā orationē probō. Celebdo. Quid tū
dem habes Crasine. q̄ parū sis hilaris: An mihi succen-
tes. q̄ te frugaliorē cenā exceperim: Crasim⁹. Imo
iam tibi sum iratus. q̄ tātum impendī meā causa sit
factū. Interminatus erat Augustinus. ne sua causa
dies festos faceres. bis nos posthac redire nunq̄. Nā
talem cenā dare solent ij. qui vnam dūtaxat dare cō-
stituerint. Quos tandem conuiuias videris accepisse.
Non amiculis. sed latrapis cenā parasse videris. An
nos vultures credis: Chri. Etiam tu pergis esse Des
mea. Cras vt lubet disputa. hodie orationē te p̄beas.
De impendio cras sobrij disputabimus. nūc nil ni
si meras nugas audire libet. Aug. Christiane. vtrū de
bubulis. an de ouillis carnibus mauis: Chri. Bubulis
quidē magis delector. at ouillas magis salutare ar
bitror. Ita ingenū est hominū. vt pniciosissima que
appetant vehementissime. Aug. Galli suillas car
nes mētū in modū amant. Chri. Galli amant q̄ paruo
collāt. Aug. In hoc vno Jude⁹ sū. Nā nihil eque odi.
atq̄ carnes suillas. Chri. Nec iūria. qd eni i salubri⁹:
D. iiii.

Colloquiorum.

Ego in hoc. nō cū Gallis. sed cū iudeis sentio. Eras. At
 ego ouillas pariter amo. & suillas. sed diuersa ratione.
 Nā ouillas qđ amem. libēter vescor. Suillas ppe amo
 re nō tango. ne quid offendam. Chri. Bellus homo es
 Erasme ac festiu⁹. Equidē mirari mecū sepe soleo. vñ
 tanta in palatis humanis diuersitas. Nā vt Horatius
 no carmine vtar. Tres mihi cōsue ppe dissentire vñ
 dētur. Dolcentes vario multum diuersa palato.
 Quāq̃ vt ait comicus. quot hoīes. tot snie. et liuus
 cuiq̃ mos. Cū nemo me adduxerit. vt creda plus in
 genio inesse varietatis. q̃ palato. Eras. Ita vir duos
 reperias. quos eadē iuuent. Per multos vidi. q̃ butyri.
 ac casei ne olfactū quidem ferrent. Sunt quibus cari
 nes nausee sunt. Alius elixis. ali⁹ assis abstinet. Multi
 aquam vino preferūt. Et quod incredibile est. vidi ho
 minē. qui nec pane. nec vino vteretur. Aug. Et quib⁹
 tandē misit ille vicitabat. quibus vesceretur. Eras
 mus. Ceterorū nihil fastidiebat. nō carnes. nō pisces.
 non olera. nō poma. Augu. Vis vt istud tibi credam.
 Erasmus. Si lubet. Aug. Credo. at ea lege vt vicissim

Formule.

michi mentienti fidem sis habiturus. Erasmus. Age
faciam. modo verecunde mentiaris. Aug. Quasi vero
sit quicquā tuo commento impudentius. Erasmus.
Quēdam in Italia. cū illic agerem. videre memini. q̄
nullo neq; cibo. neq; potu adiut⁹. somno saginabatur.
Aug. Ut nihil pudet. Non possum illud Satyricū nō
dicere. Tunc immensa caui spirant mendacia folles.
Tu poetaris. Tu nunc poetā agis. Nam mentiris di
cere. mihi religio est. Erasmus. Mentiar. si nō Plin⁹
auctor certissimus scripsit h̄sum quatuordecim dies
solo somno mirū in modū saginari. quo tamen ita alte
premitur. ut ne vulnereb⁹ quidē queat excitari. Imo
quo magis mireris. addam qđ Theophrastus scribit.
per id tēpus h̄lorū carnes coctas quoq; si asseruētur:
reviviscere. Aug. Vercoz ne Parmeno ille Terentia
nus ista nō cōtineat. Chri. Mihi facile fidem facis. Mi
nistrare tibi de ceruinis carnibus. si satis essem h̄bas
nus. Erasmus. Unde tibi nūc venatio: Chri. Quidas
hominū oīm qui vtuūt liberalissimus. nostriq; aman
tissimus. mihi misit. Idem suo more nudius tertius

Colloquiorum

hunc ceruū venatus est. Quid tu: qui soleas istius stus
 dii esse amantissimus: Erasmi⁹. Equidem hoc studio
 plane relicto. iam p̄ter literas nihil venoꝝ. Augu. At
 mihi videntur quouis ceruo fugatioꝝ es. Duobus ta-
 men potissimū canibus assequimur. admiratione scz.
 atq; improbitate laboris. Nam et admirari plurimū
 discendi ardoꝝem ministrat. & vt facundissimus poeta
 scripsit. Labor improbus omnia vincit. Eras. Aman-
 ter admones Augustine. vt soles. propterea non desis-
 tās. non conuiescās. nō defatigabor. donec conſequar.
 Chri. Carnes ceruine sunt nunc admodū tempestiue.
 Meminit plinius de hoc animante quiddam admira-
 bile. Aug. Quidnam obsecro: Chri. Quoties arreperere
 aures. acerrimi esse auditus. at contra cum remittere
 surdos. Augusti. Istud ipsum mihi sepe numero eue-
 nit. Nam si quādo mihi fiat sermo de vaudis aureis.
 nihil tam auritum. (hic enī cū Pamphilo illo Ceren-
 tiano aures attigo) vbi de recipiēdis a me verba fiūt.
 illico remitto. Chri. Laudo te. facis vt te decet. Augu.
 Vis de his leporinis clunibus: Chri. Tibi sumito.

Formule.

Aug. An de tergo mauiſ: Hoc animal preter illa & clu
nes. nihil habet appetendū. Chriſt. Vidisti ne vnq̃ les
porcem candidum: Aug. Sepenumero Plinius. in al
pibus candidos reperiri ſcribit. quibus ^{in verna} hybernīs mē
ſibus niuem pro cibatu eſſe ſit creditum. An verū ſit.
Plinius ipſe viderit. Quod ſi leporis cutem cādidam
reddidit nix. ſtomachū habeat candidum necelle eſt.
Chri. ^{vidi p. 16. 27} Quid verifimile non ſit. Aug. Accipe magis ad
mirandum. ac fortalle tibi non inauditum. Idē vtrās
q̃ vtm̃ ſingulis inelle teſtatur maris. et femine. ac ſes
mellas. ſine mare eque gignere. Iſtud ipſum multi
aſſeuerant. p̃ſertim venandi ſtudioſi. Chriſtianus.
Eſt ita vt dicis. Sed hos cuniculos ſi placet. tētemus
quia pinguiuſculi ſūt ac tenelli. ^{ad p. 16. 27} Miniſtrare illi ^{ad p. 16. 27} Rym
phe. ſi propius aſſiderem. Auguſtine. iſtius tibi dicine
curam age. ſi libet. Calles enī quo geſtu ſit miniſtrās
dum iſtis veneribus. Augu. Teneo quid dicas naſute.
quid te anſerine carnes delectantur: Ne quidem non
mediocriter iuuant. vt ſum minime faſtidioſus. At
hic anſer. nescio quo pacto nihil me iuuat.

Colloquium
 sub electo a topi azide in appazidab lapido

Nihil eni in vita bidu accius. Siccior est pumice, aut
 etia nouerca furis illius. In que Catullus multu iocas-
 tur. Ligne mihi uidetur. Et mehercule. quat suspis-
 coꝝ veteranus miles immodicis excubijs sese macera-
 uit. Munt eni anserem inter oia aialia longe esse vigi-
 lantissimu Et pꝛofecto nisi coiectura falloꝝ. huꝛ anserẽ
 ex eoꝝ nuero fuisse suspicoꝝ. qui canibus vna cu excu-
 bitoꝝibus somno sopitis. Romanu olim Capitoliu des-
 cenderu. Chꝛist. Verisimile. ita me deus amet. dicis.
 nam ex eo seculo relictu arbitroꝝ. Aug. Nec quocq gal-
 lina aut parcu saginatoꝝẽ habuit. aut amauit. aut cer-
 te zelotypa vixit. quo quide morbo hoc animatis genꝝ
 maxime laborat. hic capus longe melius pinguit. U-
 de cure quid faciant. qd si Et Theodoꝛico nostro Gal-
 lo facerem capu. mltro citiꝝ piguesceret. Theodoꝛicꝝ.
 No sum gallꝝ. Aug. Fateoꝝ. noẽs Galliꝝ Cybeles. neqꝝ
 gallus gallinaceꝝ. at forte gallꝝ gallacrus. Theodo.
 Quid hoc tibi e. Aug. Hoc enigma tibi glectadu relin-
 quo. Ego Sphingem pꝛebuĩ. tu Edipus esto. Chꝛist.
 Dic mihi bona fide Augustine. nulla tibi cum Gallis

Formule.

vnq̃ necessitudo fuit: Nihil ne affinitatis tibi cū Gali-
lis contraxisti: Nullū fuit cōmerciū: Aug. Nihil. nihil
sane. Chri. Tanto es nequior. Libet ne de iecore anse-
rino: qđ apud veteres in delitijs cū p̃imis habebatur.

Aug. Liberalis es. benign⁹ es Christiane. Chri. Has
perdices nemo attingit. ne columbos quidē. Cras est
dies ieiunij ab ecclesia indictus. aduersus hanc efuri-
em munitē vos. Agite hospites humanissimi. queso ve-
cenulam nostrā. licet tenuem. equi boniq; consulatis.

Prebete vos hilares ac lubentes. quanq̃ conuiuiū te-
nue sit & frugale. ego vestra facilitate fretus. familiari-
ter vos vocare sum ausus. Et est sane vester mihi ad-
uentus. cōspectusq; non modo gratissimus. verū etiā
iucundissimus. De conuiuiō opiparo & poetico. *Sp. Fe. d. ont*

Aug. Cena tua Christiane optime. multis modis ele-
gans. lautq; nobis videtur. qđ excusas. id vnū vides
ut incusandū. qđ magnificentior sit. q̃ lat est. Nā hoc
conuiuiū opiparū in p̃imis. ac lautum iudicārim. qđ
p̃imū simplicibus epulis. deinde liberalitate. risu. lo-
cis. salibus sit conditū. q̃ oīa nostro cōuiuiō nō defuer

Colloquiorum

runt. Verū cōnuarū de nūero. hic mihi quiddā i men-
 tem venit. quos neq; pauciores trib⁹. neq; plures no-
 uem esse oportere scripsit Varro. Tres enī sunt Chari-
 tes. id est ^{et tate} Gratie. humanitatis ac benenolētie p̄sides.
 & nouem sunt muse honestiorū studiozū ^{et d}duces. At hic
 decem cōnuas esse video virginibus exceptis. Nihil
 conuenientius accidere potuit. Nos sumus Warrone
 ipso paulo sapientiores. Nā tres puellas lepidissimas
 tanq̃ tres Charites adhibuimus. Deinde quia a nouē
 Musarū ^{et m}chozo Apollo abesse nunq̃ credēdus est. iure
 decimū adiecimus conuīuā. Chri. Poetice dixisti. Sed
 mihi laurus adesset. laurea corona caput tuum cinges-
 rem. Aug. Laudo te. probō te. Non improbandus es.
 Chri. Multis ne hospites singuli tantundē mea causa
 facere. quantū vestra sum facturū. Hospites. Volui-
 mus. ac libētes quidem. Chri. Ebibetis igitur ordīne
 suū quisq; calicem. Tunc exemplū capietis. Tibi
 hoc primum propino. Mida. Midas. Accipio a te libēs
 ter. Pro quo vulgus p̄stoloꝝ dicit. Equidem nō recu-
 so. Nihil tua causa reculabo. Christianus. Tu deīnq;

Formule.

ceps ceteris propina. Quidas. Erasme prebibo tibi dis-
 midiatum scyphū. Erasmus. Precor ut sit tibi bono.
 Sit tibi bonum atq; cōmodum. Prosit tibi. Bibito fe-
 liciter. Bibe bonis ausibus. Proficiat durius dicitur.
 Puer. Erasme salue. quidā pro foribus te conuentum
 expetit. Chri. Quisnā est? Puer. Pori famulū se dicit.
 herū eius ex Britanniā aduenisse. cupete ut se vīsat
 Erasme. quādoquidē prima luce iter parat in germa-
 niā. Erasmus. Christiane subducatur ratio. Nā mihi
 quidē abscondum. Chri. Rationem Erasme docuisti
 hui? cene ego conferero. Non est quod calculū frustra
 teras. gratiam habeo. qui dignatus sis nostro adesse
 conulso. Erasmus. Ego pariter tibi gratias ago. qđ
 pro tua humanitate ad hoc conuiuiū longe suauissimū
 me doceris. & immunē dimiseris. Valete sodales opti-
 mi. Christianus. Deus vromō: Sedetis iam dudum
 ociosi omneis. Libet ne cuiquā quicquam amplius.
 Hospites. Nihil omnino. Strenue manus nostrum
 administrauimus. Christianus. Colle igitur
 hec. ac bellaria appone. Mista quadulas atq; ozbes.

Colloquiorum.

Tolle cultū meū. qui humi decidit. pra^{ter}ea vino perfun-
 de. Ad sunt mo^{do} pro qua etiā domi nostrae nata. Hospi-
 tes. Tanto erūt suauiora. q^{uam} h^{abitu}eracula. Aug. En pu-
 na cerea. en damascena. carū apud nos spectaculum.
 En mitia mala. En mali nouū genus. cuius matrem
 hūce manibus conleui. Auces castaneae. omne delicias
 cū. quas horti nostri benigne effundunt. genus. Sed
 flosculi desunt. Apidas. Isti Gallici sunt apparatus.
 qui magnificentia eam potissimū amāt. que minimo
 constet. Nobis nō est ea mēs. aut ingeniū. Sed heus
 tu Augustine. nū tu credis te hīs immūnū bibisse. Ego
 te meis immūnū reddā poculis. at Christiano dimidi-
 um scyphi debes. Aug. Christian? Iam dudū me mihi-
 sum facit. & acceptum h^{ab}et. Chri. Ita fiet.
 Sed quorsum iste euasurus est hodie? Impendū cen-
 das oportet. Vnus nomine oim. Ne herere. perfacile
 poteris. fac quod sepe fecisti. h^{ab} aliqua elegantia. di-
 ctiores a cena surgam? Neq^{ue} eni clam t^{ibi}erit. veteres
 illos in schis mēsis hilariora quēdā disputare solitos.
 Age igitur. Quib^{us} modis hec oratio pōt enūciari In

Formule.

dignum auditu. **¶** Indignū auditu. **For.**
Aug. Dixit pulchre per posterius supinū. Auditu mi
nime est dignū. Indignū est audiri. Haud dignū est
quod audiat. Est ut audiat indignū. Leuius est.
q̄ qd̄ audiri debeat. Ut op̄e reprecitū est scribere. Non
tanti est. ut audiat. Ineptius est. q̄ quod audiat
Non est op̄e reprecitū narrare. Indignū est fabula be
atris auribus. **Chl.** Quot modis hec sententia verti
potest. It̄ hach cōst me mōche laboure tyne oz monay.
¶ Variandi ratio hāc orationis multis mihi constat.
Aug. His verbis. impendo. in sumo. impetio. cōstat.
U. multum in te docēdo insumpsi labozis. Plurimū
in ea re opere insumpsi. Non minus pecunie. q̄ cure
in eam rem impendi. Nō parū insumpsi pecunie. tem
poris p̄multū. labozis plurimū. ingentis nōnihil. **¶** Pul
tum incubrationis impendi. **¶** Multis vigilijs hec res
mihi cōstat. multo laboze. multa opera. plurimo la
boze. sumpei ingētū pecunia magna. Multis mihi cō
stat. q̄ credis. **¶** Minoris mihi cōstat. **¶** q̄ equis me
us. **Chl.** It̄ quid tibi vult **Augustine.** quod verbo isti
Collo. Eras. **E. i.**

Colloquiorum.

cōstat. modo ablati. modo gēti casum apponis: Aug.
 Quēstionē plane perutilem. ac late patentem moui-
 ſti. verū ne cōiuias loquacitate mea premā. pauciss-
 mis absoluam. [†] ~~De~~ cupio singulorū hac de re audire
 sententiā. ne cuiq; (vt dixi) ſim moleſt⁹. Chriſtianus.
 Quid ni cupiant idē bel puelle: Aug. Scis verba emē
 dī ac vendēdi. aliq; conſimili ſignificatu. quib⁹ ap-
 ponantur hī gētiui ſolī. tanti. quāti. pluris. minoris.
 tantidem. quantius. quanticūq;. Et ita ſi ſubſtātiua
 non apponantur. que ſi accedant. utraq; in ablati ca-
 ſum vertuntur. Quod ſi præciū certū apponatur. po-
 nes in ablatō. Si per adiectiuū. ſubſtātiuū in ablatō po-
 nes. niſi p aduerbiū loqui malis. Chri. Quenā verba
 ſunt. de quib⁹ præcipis:

¶ Emēdi. eſtimandiq; verba.

Aug. Deſcere ſunt. Emo. merco. redimo aut captum
 aut perditum. vendo. uendo. reuendo. rursus vēdo.
 quod mihi venditū erat. Veneo. i. vendo. in præterito
 veniui. vel vendi. in ſupino vendi. Hinc venalis. Ab ſu-
 lo. i. vendo vendibūis manat. Proſtat. proſcriptū eſt.

Formule.

Merco pro inferuit. & stipendiū facio. Cōparo. i. emā
 vel cōmitto. Cōmuto. muto pmutō. anglice, to chaunge:
 Cambire penitus barbarū hoc sensu. Estimo. cōpo. in
 dico. cenſeo. to ſet pryce. Liceo/eris. vel licito/aris. i.
 appreciari. vel pccū diminuerē. Adſco to depute/oz
 to promelle. Diſtrahoz. i. circūferoz. vt vemiā. Meritoz
 pro eſtimo. auctapo. to ſet pryce. Conſtat pro emitit.
 Conducere to hyre of an other. Locare to hyre to an
 other. Fenero ad ſenus do. Feneroz ad ſenus accipſo.
 Pactifico. pactus ſum. Pango. pepigit. pactum facio.
 Chyſtianus. Da exempla.

Uendendi et emendi. For.

Aug. Quanti iſtū agrū i ſingulos annos locas? Rſide
 binus. Vigentis francis. Qui nimio locas. Imo locas
 ui otim pluris. At ego tanti non conducā. Si condux
 tis minoris peream. Imo iam viciniſ tu? Chyrenus
 agrū obtulit. ac rogat. Quāti? Tātide quātū tu petis
 At multo melioze. Meritis. Facio vt ſolēt qui licētur.
 Tu ipſc tāti pollide. Quid liceris vel licitaris cū nūl
 lis emptur? Quāticūq; addixeris ſolū optima fide.
 Collo. Eraſ. C. ij.

Chri. Alter exemplū. Aug. Congruū istum Syra
 quanti vendis? Decē obolis. Nūmū turpissimū. Imo
 minimo. nulla tibi vendet minoris. Quorū, si non tan
 ti mihi constet. aut certe non multo minoris. Mentis
 ris benefica. qm̄ duplo bis vendere. aut triplo. Et cen
 tuplo si querat fatuos non inuenio. Quid si liciter te
 ipsam? Quanti estimas te? Ut lubet. quanti melioris
 ris? Quanti indicas te? Decem scutatis. Aut. tantis
 Cho an tu minoris me estimas? Ego olim non. scmel
 pluris una nocte sum cōducta. Credo. at nunc nō pau
 lo minoris estimo. q̄ piscem putrem. Abi in malā rem
 ganeo. tantidem te estimo. quanti tu me. Qui te te
 suntio emerit. nūmū emerit. Aut. pluris emat. aut
 non vendat. Si magno venite cupis. tarus
 tibi opus est. nam ruge iste nō sinunt. ut carius veda
 ris. Si qui tāti me dolit. nō sum venalis. Ego nec cui
 mo quidem de emero. Constiti pluris. Chri. Tertium
 exemplū. Augu. Auctioni hodiernae interfui. An tu?
 Licitatus sum bectigalia. Quanti tandem? Decē mil
 libus. Qui tanti? Ne mireris. erant qui multo plurius

Formule.

licerentur. pauci. qui minoris. Cui tandem addicta sunt
 decingalia: Chremeti uxoris tue sumo & maximo ami
 co. Sed diuina quati sunt addicta: Dete. Inno qndes
 am. Deus bone. Ego mihi hoien ipm cu tota familia
 dimidio addictu nolim. Et ille uxore tua duplo emptu
 cupit. Aduertisti ne i his orationibus. vbicumq; adsit
 substantiuu pccis. id in ablatiuo pont. ceteris aut i ge
 nitiuo positis. aut in aduerbiu mutatis. Comparati
 uum numq; audisti sine substantiuis. exceptis illis duo
 bus pluris. & minoris. Vteru bbi has Erasmi tut ele
 gantias leges. rectius intelliges. Ille eni hunc nodu
 explicuit luculentissime. Snt et alia verba his. de qui
 bus sumus locuti. no admodu dissimilia. Sum. facio.
 habeo. duco. estimo. pendo. que idem fere significant.
 flo itidem. Jungitur aut his fere grs. multi. parui.
 magni. pluris. plurimi. minoris. minimi. maximi. tan
 ti. quati. flocci. pilli. nihili. nauci. & si qua sunt his simi
 lia. Chi. Da exempla.

Estimandi. For.

Aug. Scis quanti te semper fecerim: Tati fies apud
 hoies. quanti virtute facies. Preceptores meos semp
 E. iij.

Colloquiorum

feci plurimi. Aurū hac tempestate magni penditur. *U*tere nihili ducitur. Aurū minoris habeo q̄ credas. Tuas minas flocci facio. Promissa tua duco minime. Ad p̄li te facio. Si tanti sapientia penderetur. quanti pecunia. nemo auro egeret. Pluris apud nos fit aurum sine sapientia. q̄ sapientia sine auro. Hoc pluris te habeo quod doctus sis. Minoris hic fies. q̄ mentiri minime calleas. Hi multi sunt. qui nigrū in candidū vertunt. Hoc mihi pluris es. q̄ literas amas. Tanti apud omnes eris. quantum possidebis. Tanti ubique habebis. quantum habebis. Non quanti habearis. sed quāti sis interest. Tanti Christianū meū facio. quanti alium neminē. Inveniuntur et alia verba cum his gentiuis & ablatiuis. Petrus osculū puelle scutato emit. Sic illi faustū. nolim ego basiare tāti. Quāti luditis? Quanti cenastis? Quosdā sexcentis sestertiis cenasse legimus. at Galli se penumero Liardo cenitāt. Faustū quanti docet. Paruo. At pluris. q̄ denis. Quanti igitur: Unde viginti aureis. Bassus cari⁹ cacat. q̄ bibit. Phrysi minimo edificant fimo bubulo. Non discam

Formule.

mentiri tanti. Phedria apud Cerecia. & rem & seipsum
perdidit. Et nolim ego amare tanti. Equi. bonique cons
ulas oro. take it in worthe. ¶ Est et aliud verborum
genus. que actum vna cum gratia aut ablatum casum exigunt.
que sunt accuso. id est obijcio crimen. aut culpo etiam
absentem. Inculso. inculpo extra iudicium. Arguo. res
prehendo. insimulo. impingo suspicionem culpe. Pos
tulo. in ius voco. Damno. condemno. pronuncio fuisse
esse in culpa.

¶ Exempli causa. accusandi. For.

Scipio accusatus est ambitus. aut de ambitu. Argus
is me impudentie. ipse impudentissimus. Lepidus pos
tulatatus est repetundarum. Si hominem insimulabis auari
tie. male audies. Admonito cum pristina fortune. Por
tales ipso suo vocabulo sue conditionis admonentur.
Sunt pleraque que actum geminum admittant. Doceo te lite
ras. Trojat te beniam. Dedocebo te istos mores. Pos
poscit me mutuū. Sic ei rei mihi admonendus es. quod
secundum actum etiam passiva obtinet. in aliis gratias manet. A
me doctus es litteras. Postulat me furti. postulo furti. Ac
(culas me sacrilegi).

Colloquiorum

accusor sacrilegi. Scio te nondū expletū. Scio animo
 tuo nondū esse satisfactū. Quā enī tantus belluo satias
 ri neq̃s. Erasmi commentarios legito. qui si nequibūt
 expleri te. nūq̃ expleberis. Sed cōiuiis parcendū
 est. quos hec non oēs p̃inde delectāt. Cenate. inter de
 ambulandū. id q̃ rationi decrit. persoluemus. nisi si
 quid aliud censes. Chri. Agamus deo gratias immor
 tali. deinde paulisper deambulaturi. Bidas. Dulchre
 dicis. Nihil enī hoc vespertino celo amēnus. neq̃ sa
 lubrius. Chri. Petre adesoum. Tolle suo queq̃ ordine
 ac vinum cyathis infunde. Qui nos sapienter cōdidit
 clementer redemit. largiter refecit. esto laudatus in
 ternū. Hospites. Amen. Deus opt. max. de cuius mun
 nificētia venit. quod hec cor̃ pulcula tibi dicata refeci
 mus. ne graueris eadē benignitate. celesti tuo pabu
 lo mentes nostras reficere. totoq̃ reficere. ut tibi toti
 seruiam⁹. qui toti sumus tui. Hospites. Amen. Chri.
 Habeo vobis hospites candidissimi gratiā. q̃ ad hoc
 conuiuiolū venire dignati sitis. Pro equi. boniq̃ con
 sulatis. Hospites. Nos vicissim gratias referre volu

Formule.

mus. nō tantū habere. Proinde ne multis agatur gra-
tie. Quin potius surgamus. & expatiemur. Aug. Du-
camus nobiscū virgines. nā eo minus molesta erit de-
ambulatio. Nō enim solum facundus comes in viā p-
hebiculo est. verūctiam formosa. Chri. Recte sentis.
Utrū maius nostris in hortis more Poetico reptare.
an foris ad amnē expatiari. Aug. Habet quidem horti
tui amenitatis permultū. verū tam voluptatē niatus
tūis deambulationibus serua; Ne sole inclinato. am-
niū aspectus oculos mirū in modū iuuat. Chri. Antez
cede igitur Augustine. ut poeta dignū est. ego latus
tuum claudā. Aug. Bone deus quantū comitū. quātā
pompan nobiscū ducimus. Dicit nō potest Christiane
quantū mihi placeam. Satrapes mihi videor. Chri.
Age nūc. pmissam presta. Solue quod recepisti. Aug.
Quid me potissimū bis dicere. Chri. Ego quondam in
Crasni oratione cū multa. tum illud in patris solebā
admirari. quod tam facile. tam crebro. tam venuste
orationem berteret. que res. non modo singularis in-
genij. verūctiam multi blus mihi videtur. Augu.

Collo. Cras.

f. i.

Haud iniuria istud in Erasmo admiratus es Christiane. Ille enī tū hac in re diuinam quandā vim obtinet. quam quidē illi cū ingenti dexteritate quadā. tum plurimo et dicendi. et legendi. & scribendi vsu contigisse. opinor. potius q̃ ratione aliqua aut preceptione. Chy. At ego rationem aliquam isti rei. si fieri pōt expecto. Aug. Ita vt dixi. res habet. verū quia te tantopere vīdeo velle. quoad potero morē geram. easq; rationuculas. quas in Erasmi orationibus mihi vīsus sum anis maduertere. vt potero reddā. Chy. Age percipio.

**De Cuius de Copia precepto per Erasmi
Rotterdamum.**

Aug. Accingo. Principio res ipsa puris. electis. ac latinis vobis offerenda est. quod ipm posse. nō mediocri artificis est. Sūt enī multi. qui nescio quo modo. copiam & varietatē orationis affectāt. quī ne semel quēdem rem possint apte explicare. Illa tanq̃ semel habuisse sit pars. balbutiem suā alijs. atq; alijs modis reddunt balbutiōē. tanq̃ ipsi secū crumenam susceperint. vt q̃ barbarissime dici possit. dicant. Itaq; inepti synonyma quēdā pgerūt. adeo interdū inter sedulissimōs

tia. ut ipsa mirētur. quo pacto cōuenerint. Quid enim
absurdius. q̃ hominem pānosum. cui nec bona quidē. quā
sine pudore possit induere. sit bestis. eū tamē subinde
suos pānos mutare. ac mendicitatē suam pro opibus
ostētare. At nihilomin⁹ ridiculi videntur isti varietas
tis affectatores. q̃ cū barbare semel dixerint. repetunt
idem multo barbari⁹. demū iterū atq; iterū indocti⁹.
Hoc est. nō oratione. sed solocismis abūdere. Imprimis
igitur (ut dixi) res ipsa aptis. atq; electis ṽbis est
explicanda. Deinde mutatorijis verbis vtendū. si. que
idē efficiāt reperiantur. Reperiuntur enī p̃multa. De
mū vbi propria deficient. translatitijs erit vtendū. si
modo verecunda sit translatio. Ea quoq; vbi deerunt.
si p̃ actiua dixisti. ad passiua reuertēdū erit. que nobis
totidē orationes reddūt. quot ex actiuis cōstabāt. Pos
sunt verba. si licebit. aut i noia ṽbalia. aut i participijs
cōmutabimus. Postremo. vbi modo aduerbia in noia
modo noia in alias atq; alias partēis 2mutauerimus.
per contrariū dicemus. aut affirmatiuā orationem in
negatiuā cōmutabimus. aut retrosum. aut certe. q̃
pronunciatiue dictū. per interrogationem efferemus.

Nunc exempli causa. hanc sententiam sumamus.

Litere tue magnopere me delectarunt.

Litere tue.

Epistola. epistolium. scripta. scheda. litere.

Magnopere.

Mirum in modū. miris modis. maiorē i modū. supra modū. plurimum. non mediocriter. summo pere. maximopere.

De.

Animum meum. pectus meum. oculos meos. cor meum. Crasium.

Delectarunt.

Voluptate affecerūt. recreauerūt. exhilararūt. voluptati fuerunt. oblectarunt. voluptate perfuderūt. mellicissime fuerūt. iucundissime. &c. Habes materiam. tuū erit cōponere. Experiamur igitur. faciam? periculū. Chi. Tue litere magnopere me delectarūt. Tua epistola mirifice nos exhilarauit. Aug. Uerte actiū in passiū. alia erit facies. Ut. dici non possit. q̄ tuis sūm scriptis exhilaratus.

Item per alia verba idem efficientia.

Tuis eplis incredibilē cepi voluptatē. Ex epistola celitudinis tue plurimū voluptatis accepi. Ad medio

cre leticiā tua mihi scripta attulerūt . Gaudio tua me
scripta . quantus eram . perfuderūt . Hic non ita licet et
mutare in passiva . nisi in illo postremo . perfusus gau-
dio . qđ vſitate dicitur . Capiebatur a me voluptas . alla-
tū est gaudiū . non perinde vſitate dixeris .

¶ Per afficio.

Singulari voluptate litere tue me affecerunt.

¶ Mutata in passiuū.

Tuis literis incredibili sum affectus voluptate . Non
parū gaudiorū tuum nobis epistolū peperit .

¶ Per sum . et nomina adiectiua.

Tue mihi litere multis modis iucundissime fuerunt .
fuit tua illa epistola sane qđ gratissima .

¶ Per nomina substantiua.

Ineffabili voluptati tua nobis epistola fuit . Incredis-
bili iucunditati fuerūt tue litere .

¶ Cōmutata in negationem.

Tua scripta nō mediocri leticie fuere . Nihil in vita tu-
is literis accidit iucūdius . Quāqđ hac rōne aliquoties
iam vſi sumus . qđ nō est negligēter prętercūda . Nā
quoties multū . plurimū . ſingulare ſignificare volum⁹ .

Collo . Eras .

J. iij.

p contrariū verbū idem efficiemus. vt beherementē te
amat Dēricus. Haud vulgariter te amat. Multū me
iuvat blnū. haud parū iuuat. Est vir singulari inge
nio. Est vir ingenio nō vulgari. Est homo doctrina ad
mirāda. Est hō nō gtēnēda doctrina. Thomas est sū
mo apud suos loco natus. Nō infimo loco nat⁹. Augu
stinus eloquētissim⁹ fuit. Nō ineloquēs fuit. Carneas
des orator fuit nobilis. Nō ignobilis. nō obscurus. Et
id genus similia. que nunq̃ non blū veniunt. Sed ad
monuisse rem clarissimā satis est. Nec te lateat bisar
riam nos huiusmodi orationū gñe bti. modestie causa
p̃sertim si de nobis ipsis loquamur. Tum etiā amplis
ficandi gratia. Nā nō ingratū. p̃balde grato. Nō bul
gariter. p̃o singulariter recte et venuste dicimus.

Modestie causa.

Ego literis meis nonnullā doctrine sum opinionē cō
sequutus. Semper curauī. vt in literaria glōria. non
postremas parteis tenerē. De amplificatione superio
ra sunt exempla. Nunc ad nostra reuertamur. Nihil
tua epistola vnq̃ euenit grati⁹. Nulla res maior vns
q̃ voluptati fuit. q̃ tua scripta. Nulla vnq̃ ex re cans

tundē cepi voluptatis. quantū ex tuis literis amātissi-
mis.

Hoc modo singule orationes superiores poterūt va-
riari per interrogationem.

Quid tuis literis in vita iucundius esse potuit?

Quid epistola illa tua nobis euenit dulcius?

Quid ita oblectauit bnq̃ vt proxime tue litere?

Hoc modo rursum singulas fere orationes variari li-
cebit. Chri. Quid deinde fiet. Aug. Jam paulo liberi-
us totā orationē vertemus. vt vnā dictionē pluribus
verbis circūloquamur. Chri. Dic exempli causa.

Aug. Quod modo per nomē incredibile. modo per ad-
uerbium incredibiliter dictum erit. vnā dictionem
aliquot verbis cōmutabimus. Literis cōsequi neque-
am. quantū tuis literis sim delectatus. Et mihi scrip-
tu. & tibi creditu perdifficile fuerit. quante iucundis-
sati tua mihi scripta fuerunt. Explicare prosum ne-
queo. q̃ sim tuis literis gauissus. Et item in infinitū.

Cursum alio pacto.

Nā hactenus & p negationē. & per interrogationē. po-
tremo. p infinitas orationes variauiimus. Nunc per
Collo. Etas.

f. liij.

subiunctivas siue conditionales variabim⁹ hoc modo.
Moziar si vnq̃ quicquā fuit tuis literis . aut optatius
aut dulcius. Petram. si vlla res maiori. voluptati fu-
it. q̃ tue literē. Ita me deus amet. vt nihil in vita tuis
literis accidit lucundius. Et itē alia multa in hūc mo-
dū excogitare licebit. Chyistianus. quid deinde. Augu-
stinus. Nunc ad translationes. similitudines. et exem-
pla fugiendū est.

Translatio est in his.
Accepi literas tuas q̃ mellite fuerunt. Nil nisi delitie
tua mihi scripta vidētur. Vera voluptas sunt tue lite-
re. Et hmoi plurima. Sed cauendū. ne obsolescis. aut
duriorib⁹ trāslationib⁹ vtamur. quale est illud. Iupi-
ter hyernas cana niui cōspuit alpes. Et quale est il-
lud. Cena tuorū scriptorū me suauissimis epulis refecit.

Comparatio a simili.

Tua scripta omni vel ambrosia . vel nectare suauiora
fuere. Literę tue quouis melle mihi fuere dulciores.
Epistola humanitatis tue. & siūquam oēm. et mel atti-
cū & saccarū omne nectar. ambrosiamq; deorū longe
superauit. Sic quicqd̃ dulcedine nobilitatū est. in me-
diū adduci potest.

Ab exemplo.

Nunq̃ adducar ut credam Hero Leandri sui literas.
aut maiore voluptate. aut pluribus osculis accepisse
q̃ tuas accepi. Vix crediderim. aut Scipionē euerſa
Carthagine. aut Paulū Emiliū capto Perſeo. magni
ficentioꝝ egiſſe triumphū. q̃ ego. ſimulac ſuauiſſima
tua ſcripta tuus mihi tabellarius reddidit. Huiusmo
di ex fabulis. tum ex hiſtorijs infinita poſſunt inueni
ri. e phyſica vero ſumūtur rerū ſimilitudines. quarū
q̃ plurimarū naturas memoriter tenere necelle eſt.
Nūc ſi libet in alia ſententia tentemus.

¶ Nunq̃ dum viuam tui ero immemor.

Semper dū viua tui meminero. Quoad viua nunq̃
me tui capiet ^{ſuauiter} obliuio. Prius viuere deſinam. q̃ tui me
miniſſe.

¶ Per comparationes.

Si vmbꝛam corp⁹ poterit effugere. & hic animus tui
quidit obliuiſci. Tui memoriam. ne Letheus quidem
amnis poterit abolere.

¶ Preterea per impoſſibile. aut more poetico.

¶ Per contraria.

Dum inga mōtis aper. fluuios dū piſcis amabit. An
te leues ergo et. q̃ nō eſt multi negotij excogitare. Ues

rum ne immodici videamur; hoc modo contenti simus.
Alias si voles, copiosius hac de re colloquemur. Chri.
Ego te Augustine iam plane exhaustum putabam. Sed
tu preter expectationem nouum thesaurum indicasti, quem si
pergas explicare, non ante occupauerit. Quod tibi eadem
de re desint verba. Aug. Si ego hoc mediocri et doctri-
na et ingenio presto, quantum Cicerone ipsum valuisse cre-
dis, qui cum Roscio histione certasse legitur. Sed ad-
uersperasit, lectus nos accersiri iubet. Proinde vale mi
Christiane suauissime in crastinum. Chri. Tu itidem bene
valeas Augustine omnium doctissime.

Familiarium colloquiorum, et preceptiuncule
de copia finis.

CDes. Erasmi Roterodami, de ratione studii
ad amicum quendam, epistola parennetica.

Quam te incredibili quodam literarum ardore flagras-
se minime dubitarem. Non, non vulgaris amice, hor-
tatione nihil opus esse putavi, sed eius quod ingressus es
vie, duce meo, ac tanquam indice. Id mei officii esse iudica-
ui, videlicet ut tibi homini non modo multis modis copu-
latissimo, verum etiam iucundissimo, vestigia, quibus ipse
a puero essem ingressus, demonstrarem. Que si tu pariter
accipies, atque ego dicturus sum, futurum confido, ut ne-
que me monuisse, neque te paruuisse penituerit. Prima igitur
cura sit ut preceptorum tibi deligas quam eruditissimum.

Neque enim fieri potest, ut is recte quicquid etudiat, qui sit ipse
inertus, quem simulatque nactus eris, fac omnibus modis
efficias, ut ille patris in te, tu filii in illi beneficiis induas
affectum. Ad quod quidem cum ipsa honesti ratio nos debet
adhortari, quod non minus debeamus ipsis, a quibus res
recte viuendi rationem, quam a quibus viuendi initia sum-
plimus, tum mutua ista beneuolentia tum ad discendum ha-
bet momenti, ut frustra literarum preceptorum sis habitus
rus, nisi habueris et amicum. Deinde, ut te illi, et attens
tum et assiduam prebeas. Contentione enim immodica non
quam obuiuntur ingenia decemunt. Assiduitas vero et me-
diocritas sua perdurat, et quotidianis exercitationibus
maior opinione acutum accumulatur. Satieta cum om-
nibus in rebus, tum precipue in literis nihil periculosius. La-
xanda est igitur aliquoties illa studiorum contentio, inter-
miscendi lusus, sed liberales, sed literis digni, et ab his
non nimis abhorrentes. Immo medijs ipsis studijs per-
petua quedam voluptas admiscenda est, ut ludum potius
discendi, quam laborem existimemus. Nichil enim per diu fieri
potest, quod non agentem aliqua volupate remouetur.
Optima queque statim ac primum discere. Extreme est de-
mentie discere dediscenda. Quod in curando stomacho so-
lent precipere medici, idem tibi in ingenijs seruandum
puta. Caue aut noxio, aut immodico cibo ingenium ob-
ruas, utroque enim iuxta offenditur. Ebratam Catholicum
ceterosque id genus, quos prensare neque possum, neque ope
precium est, ipsis reliquit, quos barbarie immenso labore
discere iuuat. Inuito non quam multa, sed quam bona precipias,
refert. Sed iam rationem accipe, qua possis non solum rectius,
sed etiam facilius discere, hoc enim in homine artifice presta-
re solet artis ratio, ut tantum operis, cum rectius, expe-
ditiusque, tum leuius etiam efficiat. Diem tanquam in operas
partire, id quod et a Plinio scdo, et a Pio pontifice Maxi

mo. viris oim memoria prestatissimis. factitatq̃ legis
 mus. Principio. qđ caput est. p̃ceptorē interpretantē. nō
 attētus mō. sed et auidus auscultato. Nō cōtētus im-
 pigre sequi differentē. aliquoties p̃uolare contende.
 Dia illius dicta memorie. p̃cipua etiā literis mādā-
 bis. fidelissimis vocū custodibus. Quis⁹ rursus ita cō-
 fidas caue. vt diues ille ridiculus apud Senecā. q̃ sic
 animū induxerat. vt se tenere crederet. quicqđ seruoꝝ
 quicq̃ meminisset. Poli cōmittere vt codices eruditos
 habeas. ipse inctuditus. Audita ne effluāt. aut apud
 te aut cū alijs retracta. Ne his quidē cōtētus. aliquā
 tps partē tacite cogitationi tribuere memento. Quā
 vnā diuus Aurelius. cū ingenio. tum memorie in p̃s-
 mis conducere scripsit. Cōsuetudo ē tanq̃ palestra in-
 genioꝝ. neruos animi p̃cipue tum ostēdit. tum excis-
 cat. tū adauget. Nec sciscitari si quid dubitas. nec ca-
 stigari. si quid errabis. sit pudor. Nocturnas lucubrā-
 tiones atq̃ intēpestiua studia fugito. Nā ē ingenii ex-
 tinguūt ē valetudinē behemēter offēdit. Aurora Mu-
 sis amica est. apta studijs. Pransus aut lude aut deam-
 bula. aut hilari⁹ confabulare. Quid qđ inter ista quoꝝ
 qđ studijs loc⁹ esse pōt. Tibi nō quantū libidini. s; quā-
 tū valetudini satis est sumito. Sub cenā paulisp̃ in-
 ambula. cenatus idē facito. Sub somnū exquisiti q̃ps
 piā ac dignū memoria legito. de eo cogitantē sopor op-
 p̃rnat. id experfectus a teipso reposcas. Plinianū illū
 semp animo insidiat tuo. Omne perire tps. qđ studio
 nō impias. Cogita iuuēta nihil esse fugacius. q̃ vbi se
 mel auolarit. credit nunq̃. Sed iā hortator esse incipio
 indicē pollicitus. Tu suauissime. N. hāc formā. aut si
 quā poteris melioꝝ sequere. ac bene vale.

De rōne studiij et pistole parenetice finis.

Quis sit mod⁹ repetēde lectionis.

Quibusdam prima ac unica fere cura est. statim
ad verbū ediscere. qđ equidē nō probō. Est eni
tum magni laboris. tum fructus prope nulli⁹. Quorū
sum enī attinet. p̄staci more. verba nō intellecta redi
dere? Tōmodio ē igitur. *¶* viā accipe. Lectionē quis
dem auditā cōtinuo relege. ita vt vniuersam sententi
am paulo altius animo infigas. Deinde a calce turs⁹
ad caput redibis. & singula verba excutere incipias. ea
duntaxat inquirēs. q̄ ad grāmaticā curā attinēt. Vide
licet. si qđ verbū obscure aut ancipiti⁹ derivationis. si
heteroclitē p̄iugationis. qđ supinū. qđ p̄teritū faciat
quos habeat maiores. quos nepotes. quā cōstructionē
quid significet. & huiusmodi nōnulla. Hoc vbi egeris
rursum deīntegro percurrito. ea iam potissimū inquir
rens. que ad artificij r̄thorici spectāt. Si quid ves
tustius. si quid elegantius. si quid cōcinnius dictū vī
debitur. annotabis indice aut asterisco appposito. Ver
borū cōpositionē inspicias. orationis decoꝝa sciscitabe
re. Auctoris consiliū indagabis. qua quicq; ratione dī
xerit. Vbi quid te delectauerit vehemēt⁹ caue p̄ter
casam (quod aiūt) fugias. fige pedē. ac abs teipso ra
tionē exige. quare tantope sis ea oratione delectatus.
cur nō ex ceteris quoq; parē ceptis voluptatē. Inuenies
te acumine. aut exornatione aliqua oratoria. aut com
positionis harmonia. aut (ne oīa p̄sequar) simili quas
dam causa cōmotū fuisse. Quod si aliquod adagiū. si
qua sententia. si quod p̄uerbiū vet⁹. si qua hystoria.
si qua fabula. si qua similitudo nō iēpta. si quid breui
ter acute. aut alioqui ingeniose dictū esse videbitur. id
tanq̄ thesaurū quendā animo diligenter reponēdum
ducito ad vsum & ad imitationē. His diligēter curatis.
ne pigeat quarto iterare. *¶* Nā hoc habēt eruditorū vī
roꝝū. summo ingento. sumis vigilijs elucubrata scri

pta. ut milies relecta. magis magisque placeant. semper
 admiratori tuo nouum miraculum ostendant. Id quod tibi
 in tabula tua sepe uidero. nec sine causa laudata. eue
 nire solet. quod antea non animaduertisses. Idem tibi mul
 to amplius in bonis auctoribus eueniet. Releges igitur
 quarto. ac quod ad philosophiam. maxime uero Ethicam
 referri posse uideantur. circumspicies. si quod exemplum
 quod moribus accommodari possit. Quid autem est. de
 quo non. uel exemplum uiuendi. uel imago quedam. uel oc
 casio lumi queat? Nam in aliorum pulchre ac turpiter fas
 ctis. quid deceat. quid non iuxta uidemus. Nec si facis
 es. iam uel edidiceris. quamquam aliud egisti. Tum demum
 (si libet) ad ediscendi laborem accedito. qui tum aut nullus
 erit. aut certe per quod exiguum. Quid deinde? Restat.
 ut cum studiosis congregiaris. tuas annotationes in
 medium proferas. uicissimque illorum audias. alia laudas
 bis. alia reprehendes. tua partim defendes. partim cas
 tigare permittes. Postremo quod in alijs laudasti. tuis
 in scriptis imitare conaberis.

Utrum secreta studia plus conducant quam
 conflictatio illa. aut contra.

Secreta studia a doctis laudantur. at ita. ut postea e la
 tebris in harenam prodeamus. uiriumque nostrarum pericu
 lum faciamus. Id quod sapientissime a Socrate est
 dictum. Experiamur uerum partem ingeniorum uitales sint.
 inanem obstetricum industria imitati. Quare alternas
 tim utrisque utetur. qui non uulgariter uolet euadere
 doctus. Vale.

Crasmus Roterdamus. amicus
 et lectori. S. D.

Birius erit ille uoleo lector amice. de quo malui uel intempestum ad
 monere. quam errare quem. propterea inciviliter feci. quod typographorum
 temeritas. epistolam ad Reuchlinum olim euulgatis. nunc adiecit quai
 dam nostras. handquam in hoc scriptas. ut ceterum. sed incivilis est
 quod in his quedam odiose murmurant. Nulla enim recusatio molera. si autographis

quas ad Reuchlinū scripsi. deprehendatur hec verba. non Christianus. sed Chri-
 stianista. ne quid de ceteris dicā. Scio Reuchlinū virū prudentiorē. q̄ qui patere-
 tur. hec fieri. nec dubito quin hoc inficio. omniū sit ab iis. q̄ Reuchlinū sedulo ma-
 gis. q̄ prudenter fauent. a quibus iisdē additi sunt odiosi tituli. Reuchlinista armis
 & Erasmi suo diuinito scriptis Reuchlinū vbiq̄ defendenti. Ego nec Reuchlinista sū
 nec vltius humane factionis. Itā dissidijs nola detestor. Christianus sum. & Chri-
 stianus agnosco. Erasmiū nō feram. Reuchlinistās non uoni. Cum Reuchlinus
 preter cūilem amicitia nūq̄ intercedit. Porro patrociniū illius. nec ego suscep-
 i vnq̄. nec ille desyderat. De cania etio videri summus ille in terra iudex. qui ex-
 treme sententie negociū in se recepit. Quin et in illis prudentia desydero. quili-
 ras ad quemlibet familiariter scriptas in vulgus edunt. presertim mutatis que
 videntur. In epistola. qua respondi Luthero. addita est mentio Episcopi Leodi-
 ensis. at ea non est in eadē epistola. quam nescio quis euilgarit Basilee. Quē ad-
 modū & in epistola Eckij ad Jacobū Boehstratum. quā quidā Buxelle circūse-
 rebā. sublatā erant quedā. satis pestilanter scripta in illisrasiū quendā ducem
 etiā si in hanc sane parē peccari malim. Nō me pudet respondisse Luthero. q̄ pos-
 catius responderem & Turce. Bonis illius fauco nō malis. Imo Christo fauco. nō
 illi. Et sic respondeo. vt illum de multis admonē. Admonui euiliter. q̄ ita plus
 proficiat. & sic opinor illi fauent permulti. quemadmodū Cipriano hanc Ter-
 tullio. mo. multi Lactantio. plures Origeni. Quod tamē citra fraudē Lutheri di-
 ctum velim. Ego illius nec accusator sum. nec patron⁹. nec iudex. Viderint ij. qui-
 bus hanc provincia nominatim delegauit Rhomanus Pontifex. quantū que tan-
 dem inuidia sit extra causam fanere primū viro bono. quod fatentur et hostes.
 deinde pectori quod etiā iusto de causis exasperatū plus iusto mandu. i. tamē
 alio vocatum possit esse egregiū organū Christi. qui non extincti linū sumigās. sed
 exciuit longe dissimilis istis. qui perdere malunt. & mederi opprimere. & do-
 cere. Permittit legē seuerū agētī in arte iudicibus. vt faueant reo. Dicitur hu-
 mantas. vt faueatur oppresso. hec loquor & a causā Lutherij alienissimus. et ab
 omni genere dissidiij. vt si quis alius auersus. Porro epistolam. que parū bene in-
 tellecta et petius interpretata. dedit occasione huius suspicioni. & ipse Lutherus
 ediram dolet. id quod proximis suis ad me literis liquido restatur. Velim igitur. q̄
 libros edunt. vt abstineant ab istiusmodi seditiosis licentiis. nec abutant artem in-
 tuandis studijs ac moribus reperta. non turbande tranquillitati Republice Chri-
 stiane. Quod si hōis temeritas cohiberi non potest. meū tamē animū sibi lector.
 hoc chirographo testatū esse volo. Bene vale. Louanij.

CLondini in edibus Winandi de worde:
 sub Solis intersignio. Anno vici-
 ginei partus. M. D. xx.
 Mēse. Septēbri.

meneguhkan dan otolom f. g. m. f.

gabaa to gabaa
gabaa to p/ano
gabaa to gabaa

ab-
dit
y to a nobis
affiafpe

David 22 1/2. Oct 5. 1875

Amo marto 1915

occidit nisi se malint fac
go go ~~to~~ ~~to~~ go zas ad

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

10-11-21

075 m + mgl
 + 275 m +
 simplif
 t275 m +

1000

et

et

et
et

et

